

[Aksel Larsen.]

og opfordrede dels til at gennemføre den 21 Aars Valgretsalders, dels til i det mindste at give os Besked om, hvad det er der paa afgørende Maade hindrer dette. Jeg har ikke faaet et eneste Ord til Svar. Saa vidt jeg har opfattet det, har det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch bedt om Ordet for en kort Bemærkning; jeg haaber, at det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch vil benytte Lejligheden til at forklare, hvorfor i al Verden 21 Aars Valgretsalders ikke maa gennemføres. Ja, den højtærede Statsminister morer sig hjerteligt, men den højtærede Statsminister har selv haft Ordet og har forsømt at forklare det.

Saa er der det af os stillede Ændringsforslag om, at Fattigdom ikke skal kunne berøve Folk Valgretten. Det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch gjorde os ikke den Ære at omtale det i Forgaars i sin Ordførertale. Han har ikke talt om det i sin Tale i Eftermiddag. Jeg henstiller, at vi, inden Debatten slutter, faar Besked om, hvorvidt man vil gennemføre dette vort Ændringsforslag.

Noget lignende gælder det Ændringsforslag, som tilsigter at forhindre, at man ved Hjælp af andre Love end Straffeloven indespærre Folk uden at give dem Ret til Forsvar og uden at behandle deres Sag for en Domstol. Der er ingen, der har udtalt sig imod dette, der er derimod Talere, der har udtalt sig til Gunst for det. Jeg vil i alt Fald benytte Lejligheden til endnu en Gang at henstille, at man indfører denne meget retfærdige Reform.

Saa kommer et af Kardinalspergsmaale, Spørgsmaalet om Kongemagten. Det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch kunde ikke, da han talte første Gang, fatte, at vi overhovedet kunde være Republikanere, naar vi havde stillet Ændringsforslag til Paragrafferne vedrørende Kongemagten. Nu kan han dog altsaa godt fatte det, idet han siger, at han er glødende Republikaner, han synes blot ikke, det er aktuelt. Saa kommer det ærede Medlem med en Motivering for, at Republik ikke bør indføres, som jeg synes er noget mærkelig. Det ærede Medlem siger, at der kan nok være Bekymring for, om de 45 pCt. bliver naaet, men hvis man nu yderligere belaster Forslaget med Republik, saa bliver det endnu sværere at naa de 45 pCt. Det er ganske forkert. Det, der gør det vanskeligt at opnaa de 45 pCt., er den Omstændighed, at Forslaget er saa lidet vidtgaaende, saa man ikke engang har kunnet skabe Kampstemning herinde og langt mindre kan skabe Kampstemning

ude i Landet eller Begejstring hos Socialdemokratiet og Det radikale Venstres Vælgere, og hvis denne Begejstring mangler, gaar de ikke hen og stemmer ved Folkeafstemningen. Derfor belaster man det ikke med Bestemmelser om Republik, men man giver det forøget Tiltrækningskraft; med Bestemmelser om Republik vilde det gaa bedre.

Hvad angaar vort Ændringsforslag om Bestemmelserne vedrørende Kongens Beføjelser, saa glemte det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch i Eftermiddag at imødegaa det, jeg havde sagt. Det ærede Medlem gik uden om det ved kun at tage en enkelt Ting; han henholdt sig til, hvad han havde sagt tidligere, at det vilde blive meget vanskeligt eller maaske umuligt at danne en Mindretalsregering, hvis man gennemførte den Ordning, at Regeringen skulde besidde Rigsdagens Tillid. Se, jeg havde nu oprindeligt tænkt mig, da jeg udarbejdede vort Partis Ændringsforslag, at jeg vilde gaa endnu længere, stille Krav om, at Regeringen skulde være *valgt* af Rigsdagen; ikke blot besidde Rigsdagens Tillid, men være valgt af den. Jeg stillede mig paa det Standpunkt, at jeg vilde forsøge at udarbejde Ændringsforslag til Flertalsforslaget, og saa maatte jeg imidlertid stille mig paa dets Grundlag, i hvert Fald teknisk, men det var meget vanskeligt at indføre en saadan Bestemmelse, og jeg fandt, at man kunde godt tillade Kongen at udnævne Ministrene, naar man blot sikrede sig, at de ikke kunde udføre Embedshandlinger, før de havde sikret sig et Udtryk for Rigsdagens Tillid.

I 1920 blev Grundloven ændret. Dengang havde man en Grundlov, som ogsaa sagde, at hvis Grundloven skulde ændres, skulde der 45 pCt. til ved en Folkeafstemning. Socialdemokratiet var meget utilfreds med den Grundlovsændring, Ministeriet Neergaard vilde gennemføre, og Socialdemokratiets Utilfredshed var saa stor — efter min Opfattelse i øvrigt sagligt begrundet —, saa man udarbejdede et helt nyt Grundlovsforslag. Jeg vil meget gerne have Formandens Tilladelse til at citere tre meget korte Paragraffer fra dette Grundlovsforslag.

Ifølge dette Grundlovsforslags § 1 skulde Danmark være Republik. § 1 skulde nemlig lyde saaledes:

„Danmark er en Republik.“

I § 2, 1ste Punktum, skulde det hedde:

„Den lovgivende Magt er hos Rigsdagen og Statsraadet, i visse Tilfælde direkte hos Vælgerne.“

Man klarede sig udmærket uden en Konge!